

Irena Sehnerová

JAK KRMIT PSY

aneb Vraž do toho osm kostí

DR. JAN HOLLAUER
Praha

Chcete mít zdravé a šťastné štěňátko? Takové je pouze syté štěně. Cože jsme měli dobrého k obědu? Kaši? A co bude dobrého k večeři? Kaše!

Mléčné bejbykaše

(Velikost porce je úměrná velikosti plemene)

Instantní kaše

V teplé vodě rozmícháme Sunar a zhotovíme polotučné mléko (poznáme ochutnáním), které zahustíme instantní mléčnou kaší Sunarka. Kaše zhotovená pouze z vody a Sunarky je zejména pro štěňata velkých plemen málo výživná. Máme-li k dispozici kozí mléko, lze Sunarku zašlehat do teplé „koziny“.

Kaše z dětské krupičky

Do 1/4l chladného kozího (kravského mléka) vsypeme cca 2 polévkové lžíce dětské krupičky a necháme čtvrthodinku máčet. Pak na mírném plameni uvaříme ani hustou, ani řídkou kaši. Přidáme lžici čerstvého másla, a až vlahou kaši osladíme kávovou lžičkou hroznového cukru (Glukopur).

Kaše z ovesných vloček

1/4l mléka, 3 polévkové lžíce ovesných vloček, zrnko soli. Vločky opět necháme v mléce hodinku máčet, poté za pilného míchání uvaříme doměkka. Přidáme lžici čerstvého másla a lžici medu.

Kaše z rýže

Šálek rýže propláchneme, abychom z rýže vymyli nadbytečný škrob. Rýži zalejeme vodou a na mírném plameni ji uvaříme do poloměkka. Rýži vaříme zprvu ve vodě proto, aby se v mléku delším vařením nepřipalovala. Pak přidáme mléko a za pilného míchání rýži rozvaříme doměkka. Vmícháme žloutek, oprané hrozinky a omastíme čerstvým máslem. Malá Aura milovala, když jsem jí do hotové rýžové kaše zamíchala několik lžic sušeného mléka.

Zakoupila jsem čtyři druhy instantní rýžové kaše od Dr. Oetkera. Obsah pytlíku se zalije vroucím mlékem, zamíchá a po chvíli můžete, máte-li velký hlad, jíst. Moudrá Aura nežrala ani jeden druh, Mon od každého ochutnal, aby neurazil, a na svůj věk svižně

Když psovi „něco“ chybí

„Mám pech! Všichni psi z vrhu jsou prej v cajku, jenom ten můj je chcípák!“ stěžoval si majitel německého vlčáka, když se při venčení zastavil u naší branky.

„Bodejť by ne, když ten vlčoun je slabej jak moucha! Ani mě nebavilo spouštět na něj hrůzu!“ remcala fenka Aura cítíc se nevyužitá.

Stejně jako lidé volají hasiče, až když od nezazdřeného trámu v komíně hoří, zajímají se lidé o to, čím mají psa krmit, až když má zvíře zdravotní problémy: málokoho napadne se informovat před nebo po koupi štěněte, co psovi toho či onoho plemene nejvíce prospívá, na co je to či ono plemeno, česky řečeno, cimprlich. Psovi je rok, dva roky, a tu se mu na břicho, na ocase, zadních končetinách a za ušima objeví strupovitá červená vyrážka, pes se drbe jako rozumu zbavený, z psího kožichu razí odpudivý zápach, pes po jídle zvrací, má průjmy, hubne, je skleslý a trpí podivnými záchvaty křečí, které připomínají padoucnici, pes kulhá vždy na jinou nohu a na jinou část nohy, vykusuje si srst, do krve si okusuje meziprstí a konec ocasu, pes má lysiny s černou, zhrublou srstí, kolem očí, na bradě a na čenichu má vypadanou srst, trápí ho lupy, mokvavé ranky většinou na bradě nejsou k zahojení...

Psi jsou vyšetřeni na parazity, plísňe a houby, streptokoky a stafylokoky, zkontrolováno je, jak „šlape“ slinivka břišní, játra, ledviny

a trávicí ústrojí, krev, moč a stolice jsou podrobeny laboratornímu zkoumání, vyloučena je existence nádorů vnitřních orgánů – a nic.

Veterinární lékaři jsou vesměs bezradní. Psi tudíž dostávají nejrůznější antibiotika, antiepileptika, léky proti bolesti, živočišné uhlí, hormonální prostředky, psi jsou leckdy několikrát týdně koupáni, jsou sprejováni a mazáni, čím se dá a mnohdy i čím se nedá, zvracejícím psům jsou doporučovány speciální dietní granule, průjemujícím speciální dietní konzervy... – a nic!

Hafani, co se freneticky vykusují, až mají zvěřovatělou kůži na končetinách, co se tak ožirají, až je jich jen půl, jsou posláni k neurologovi, aby potvrdil psychogenní příčiny svědivosti (stres, citové strádání z pocitu opuštěnosti, nudy, nedostatku pohybu, změny majitele a prostředí atd.).

Zajímalo by mne, jak neurolog psa přiměje, aby se mu svěřil, čím strádá, co ho rmoutí, co jej štve, jaké utkvělé představy mu nedají spát... Namísto aby vyšetřil, jak je to s duševním zdravím majitele psa, neboť duševno psa je odrazem duševna jeho pána, je to chudák zvíře, kdo dostane nálepku neurotika, schizofrenika, zkrátka a dobře cvoka, který – a nebude to až tak dlouho trvat – sežere celou rodinu. Málokdo se však zamyslí nad tím, že 99 % takto a podobně postižených psů je živeno průmyslově vyrobeným krmivem (granule, konzervy) a zbylé jedno procento nekvalitní podomácku připravenou stravou. Ze zkušeností svých a mých čtenářů vyvozují, že takto živení psi mají snížený imunitní systém, a to díky dlouhodobému deficitu vitamínů a minerálií. Nic víc a nic míň. Důsledkem jsou kožní a psychické problémy. Platí to jak pro zvířata, tak pro lidi.

Když se poctivě zamyslíme nad vlastním jídelníčkem, většinou s úžasem zjistíme, jak je jednotvárný: vaříme pět šest jídel, která vařivaly naše matky, na která už máme grif a hlavně – nemusíme při vaření myslet. Jasně, semtam vyzkoušíme nějaký exotický nebo naopak jednoduchý recept, který nám nadiktovala kolegyně v práci, anebo nás zaujal v ženském časopise, ale pak si řekneme, že to byl blaf, a klohníme pořád dokolečka to samé. Děti pak mají alergie na kdeco, chytanou kdeco a ze široké palety jídel odmítají kdeco.

Vemte si takové hloupé akné! Kdo z nás neměl v pupertě beďara na čele a vejmrdele na nose? Až na několik výjimek všichni! Čím to bylo, sakra, způsobeno? Kromě kaček na parádu nám chybělo železo, zinek, vitamín A, „béčko“ a kyselina listová. Dospívající děti by tyto látky měly dostávat nejenom ve stravě, ale i v podobě tabletek. Navrch fůru vitamínu C!

Kyselinu listovou nezískáte tím, že byste spásali listy stromů jako žirafa, nýbrž požíváním listů špenátu a zelí a hlavně takových listů nepodobných věcí, jako jsou játra, ledvinky a rozinky.

Leta jsem coby anemik užívala železo – bez výsledku. Jedině mi po něm bylo špatně. Zvrat nastal, až když mi má čtenářka, doktorka farmacie, poradila výborný prostředek Aktiferrin compositum tobolky, což je železo obohacené o kyselinu listovou: tato kyselina nejenomže činí v organismu samá dobrá kouzla, ale napomáhá vstřebávání železa, což je pro mnohé anemiky úkol nemožný. Těhotné a kojící ženy neprohlopí, jestliže spolknou denně jednu kapsli Aktiferrinu, protože jejich potřeba železa je v tomto období poměrně vysoká a strava ji nedokáže pokrýt.

Jestliže vás zarazí vybledlá barva dásní a očních spojivek vašeho zvířete, vězte, že má nedostatek železa a bílkovin. Březí a kojící feně velmi prospěje, budou-li v jejím jídelníčku dvakrát týdně játra, srdce a vnitřnosti a bude-li užívat tablety Aktiferrinu.

Jak jsem již uvedla, jídelníček mnoha lidí je jednostranný, až fádní. Například matka mého spolužáka Zdeňka vařivala celý život tato tři jídla: pečenou kotletu (s knedlíkem nebo s bramborem), bramborovou polévku a tažený jablkový závin. Já jezdila na vysokoškolskou kolej do Prahy ze Soběslavi, Zdeněk přistupoval do rychlíku v Táboře: ještě než usedl, mlčky mi podal obrovskou igelitku s kotletami a štrůdlem, já mu bez mrknutí oka podala igelitku s kapustou nastavovanými karbanátky a s kynutými buchty se švestkami. Vypadali jsme jak dva agenti tajných služeb, ale spokojenost byla na obou stranách.

Řekněte mi, odkud má brát vitamíny a minerálie pes, který dostává, cituji doslova: „15 granulí, trochu masa nebo konzervy a na zahuštění rohlík nebo rýži“? Nevíte? Já také ne. Takovýto jídelníček má pudlík, jehož majitelé se obrátili na poradnu v kynologickém časopise. Proč? Pes trpí nervovými záchvaty, při nichž na své majitele vrčí a jednou dokonce i kousl, a na tlamě má mokvající lysinu.

Odpověď veterináře zněla: jde o epileptiformní záchvaty a pes je navíc nevyrovnané povahy, svou roli zde může hrát i dědičná agresivita. Toto onemocnění nesouvisí s krmením, vylučuje veterinární lékař.

Jsem opačného názoru: pes netrpí epilepsií, nýbrž obrovským deficitem vitamínů řady B, zejména pak vitamínu B₆ a vitamínu E. Jeho kůže volá po vitamínu A a H, po síře, křemíku a zinku. Křeče, časté hlučné štěkání, „bezdůvodné“ vrčení a agresivní chování signalizují fatální nedostatek hořčíku.

Nic z toho, co zvíře konzumuje, mu tyto vitamíny a minerální látky nezajišťuje. Povězme si proto o těchto potřebných látkách něco bližšího. To, co nyní poradím vašemu psovi, můžete s vynikajícími výsledky užívat i vy. Vitamínům je to šumafuk, jaký savec je konzumuje, působí u každého stejně. Moment: ti savci, co příliš nasávají, musejí užívat vitamínů dvojnásobné množství – alkohol totiž nekompromisně likviduje zejména vitamín C a vitamíny řady B.

Vitamín A – vitamín kůže

Dříve nazývaný faktor A se stal vitamínem A ve 20. letech 20. století. Biochemik E. V. McCollum totiž zjistil, že v tuku rozpustná substance, získaná z tresčích jater, z vaječného žloutku či z másla podporuje růst laboratorních zvířat. Později se prokázalo, že podobnou substanci obsahují i některé druhy zeleniny, zejména mrkev, paprika, petržel, špenát, kapusta, hrách, ředkev atd.

Není však „áčko“ jako „áčko“! V pokrmeh živočišného původu se vitamín A nalézá ve formě retinolestorů, v pokrmeh původu rostlinného ve formě provitamínu zvaného betakaroten. Tento provitamín si organismus na vitamín přemění sám. Býložravci to zvládnou hravě, člověk snadno. Zato masožravci si s provitamínem nevědí rady. Jako zdroj vitamínu A u šelem, mezi něž dosud patří i náš pes, je tedy třeba považovat pouze vitamín A živočišného původu – retinol.

Pro nás pejskaře je důležité, že vitamín A je významný růstový faktor. Pes trpící jeho nedostatkem bude podměrečný a nevezmou ho na vojnu, jak dodává Aura.

„Áčko“ podporuje zrakovou činnost, zejména schopnost vidět za tmy. Největším konzumentem vitamínu A na světě jsou Eskymáci, jejichž organismus je však fikaně uzpůsoben vyrovnat se s přemírou tuků, živočišných bílkovin a vitamínu A obsaženého v játrech ulovených tuleňů, a naše sousedka. I ve tmě tmoucí baba vidí, kdy se vracíme domů, v jakém počtu, v jakém stavu – a co neseme.

Vitamín A ovlivňuje i reprodukční funkce. Má-li fenka deficit „áčka“, na „svatbu“ a potomstvo nemá pomyslení. Časté jsou porody mrtvých štěňat. Máte-li vředy, nežity a furunkly, i ty jsou projevem nedostatku „áčka“. To samé platí pro dýchací potíže vedoucí přes rýmu, bronchitidu, zánět plic až k rakovině plic (nízký krevní obsah betakarotenu) a pro rakovinu močového měchýře.

Kdo má nedostatek vitamínu A, má obecně malou odolnost vůči infekcím: chytne se ho každý bacil, který jde kolem. Při laboratorních výzkumech bylo zjištěno, že krysa zbavená vitamínu A uhne zhruba po 10 až 12 týdnech, protože není schopna čelit infekcím. Začne mít dýchací potíže a rychle ubývá na váze.

U lidí je nedostatek „áčka“ zapříčiněn tím, že suroviny obsahující retinol – ledvinky, hovězí játra –, jsou považovány za podřadné a také že hotová jídla a polotovary, tepelně upravené, zmrazené a opět ohřáté, mají velmi nízký obsah vitamínů, tj. i vitamínu A. Nedostatek „áčka“ se projeví i na kůži: zvíře líná, drbe se, objeví se nejrůznější vředová onemocnění. Na nedostatek tohoto vitamínu jsou velmi citliví hlavně kokršpanělé! Dostane-li takto postižené zvíře jednu oranžovou kuličku vitamínu denně, a to spolu s tabletou zinku, který pomáhá játrům „áčko“ absorbovat, záhy vyzdraví.

Ideální je koktejl ze „spolupracujících“ vitamínů: vitamínu A, C, E, B-Komplexu. Zvíře musí dostávat ve správném poměru vápník a fosfor. Po pěti dnech užívání uděláme dvoudenní pauzu, která zabrání předávkování „áčkem“. Po vyléčení zvířete podávání „kupovaného“ vitamínu A přerušíme a jeho přísun zajistíme kvalitní stravou.

Časté jsou nářky na zápach razící z mastné srsti. Majitel zvíře namáčí, koupe, šampónuje, kondicionuje a parfémuje – a zápach je čím dále urputnější. Zápach totiž není vyvolán špínou, nýbrž kožní nemocí, a tak koupeme-li zvíře, voda a vlhká srst fungují

stejně, jako kdybychom hasili požár olejem, naftou nebo benzínem – zdravotní stav zvířete se zhoršuje. Suma sumárum: čím víc namáčíme a koupeme, tím víc zvíře páchne!

Většinou se jedná o zánět mazových žláz (mazová adenitis). Trpí na něj zejména střední pudl, samojed, akita inu, kolie a lhasa apso, ale ten hnusák si troufne i na další plemena.

Zřejmě existují dvě formy mazové adenitidy:

* fokální (ohnisková) forma, při které vznikají lokalizovaná místa bez srsti, zčervenalá a zrohovatělá, postihující většinou krátkosrstá plemena, a

* generalizovaná forma, při níž se na kůži celého těla objeví obrovské množství lupů. Lupy jsou přilepeny k chlupům, srst je na pohmat suchá. Často je zasažen i boltec ucha a počátek zvukovodu. Co s tím? Pomůže opět vitamín A: malým a středním psům podáváme vitamín A „o síle“ 10 000 IU 2krát denně, velkým plemenům 20–30 000 IU 2krát denně. Nesmíme zapomenout na jednu tabletu zinku denně. Doplňujeme mastné kyseliny v podobě prvo-senkového nebo pupalkového oleje. Tyto oleje jsou tak výborná věc, že neprohloupíme, když si jich cvakneme i my.

Babky kořenářky na hnisavé ložisko připevní rozřízlý list aloe či obklad z rozdrceného česneku (takto léčili zahrnané rány Rusové) nebo obklad z třezalkového oleje. Dalším lidovým prostředkem na špatně se hojící rány, vředy a otlaky je cibule. Upečená cibule se obere, rozmělní, položí na gázu a přikládá. Pak jenom hlídáme, aby pes cibuli i s gázou nesežral. Ostatní pílí s hnisajícím psíkem k veterináři.

Každý majitel psa, kočky a dětí by měl mít po ruce olej a tinkturu z nadmíru léčivé byliny – třezalky tečkované.

„Před černým bezem smekni, před třezalkou klekni!“ říkávala moje babička. Stovky šrámů, odřených pat, loktů a kolen, zahrnaných řezných ran, prapodivné vyrážky po „nevím-počem“ a štípance od všehomožného u dětí, kousance, škrábance, rozřízlé polštářky tlap, ekzémy kolem slechů a další lapálie u psů a koček vydesinfikovala třezalková tinktura a vyléčil třezalkový olej.

Rizoto s ledvinkami

Hovězí či vepřové ledviny rozřežeme na kousky, zalejeme horkou vodou a necháme z nich vyluhovat močovinu. Asi po hodině ledvinky propláchneme, pokrájíme na kousky a přidáme do vařící se rýže. V mírně osolené rýži již dusíme kostičky cibule, celeru a petržele. Jakmile je rýže měkká, sundáme z plotýnky a do rizota přidáme dvě tři polévkové lžice čerstvého oleje anebo vepřového sádla.

Rizoto s vemínkem

Na menší kusy pokrájené libové vemínko uvaříme doměkka. Maso vyndáme a do vývaru nasypeme rýži. Přidáme několik zrněk soli, strouhanou mrkev, nadrobno pokrájenou cibuli a dusíme. Jakmile je rýže měkká, vmícháme do ní nadrobno pokrájené vemínko.

Rizoto s játry

Hovězí (vepřová, drůbeží) játra pokrájíme a přidáme do poloměk-ké rýže. Do hotového rizota přidáme několik lžic čerstvého oleje (sádla) a nadrobno pokrájený hlávkový salát (listy špenátu).

Část jater možno nahradit vepřovou slezinkou.

Na jaře je výborné ve všech druzích rizot podusit najemno pokrájené listy mladé kopřivy, pampelišky (smetanka lékařská) nebo šťovíku. V létě možno do hotového vmíchat na kostičky pokrájenou dužinu rajského jablka, v zimě do rizota vpašujeme pár lžic posekaného kysaného zelí. Náš Mon doslova miluje dušené sladké zelí. Kdykoli je dělám jako přílohu, a to nejen ke knedlíkům, pes si na něm očividně pochutná.

Masožravcům prý není radno podávat nadýmající zeleninu. Jednoho člověka nadme to, druhého zas ono, třetího zhola nic. To samé platí i u zvířat. Zdravé, dobře krmené zvíře instinktivně ví, co mu svědčí a co nikoli, hladové zvíře sežere cokoli. Pucinka, jinak modrá kočka sibiřská, vyšiluje po fazolových luskách na smetaně. Proč jí je nedopřát? Kdyby jí činily zažívací potíže, určitě by se jim po nepříjemné zkušenosti obloukem vyhnula. Zvířata si pamatují nemilé zážitky stejně dobře jako lidé. Vlčák Haryk kdysi dostal odčervovací pilulky (Helmirazin) zabalené v taveňáku. Jak známo, po větší dávce tohoto prostředku mají zvířata závratě